

Heerlen 18 januari 2022

Onbegrepen gedrag van cliënten met dementie bij ADL-zorg voorkomen of verminderen

Een praktische handreiking voor verzorgenden en verpleegkundigen

Een handreiking bieden aan verpleegkundigen en verzorgenden voor een optimaal gebruik van de Qwiek.up. Specifiek gericht op momenten waarin sprake is van onbegrepen gedrag tijdens de dagelijkse ADL-zorg bij verpleeghuisbewoners met dementie. Het ontwikkelen van een dergelijke interventie was het doel van een onderzoek dat is uitgevoerd door docentonderzoekers, studenten van Zuyd Hogeschool, verpleegkundigen en verzorgenden van Sevagram en MeanderGroep Zuid-Limburg én medewerkers van Qwiek. Het project is onderdeel van het ZonMw programma Verpleging en Verzorging Goede praktijkvoorbeelden waarin de verspreiding en doorontwikkeling van goede praktijkvoorbeelden die op de werkvloer ontwikkeld zijn, wordt gestimuleerd.

De Qwiek.up

De Qwiek.up is een verrijdbare projector die speciaal voor de zorg ontwikkeld is. Met de Qwiek.up kunnen beelden op de wand of op het plafond worden geprojecteerd en dat kan in groepen of individueel. De combinatie van beelden en klanken brengt mensen plezier, ze worden er rustig van, of komen er juist door in beweging. Het hangt er maar van af welke module men kiest. Het aanbod is gevarieerd: van boerderijleven en aquarium tot ouderen in beweging.

Onbegrepen gedrag bij dementie

De Qwiek.up wordt steeds vaker ingezet bij onbegrepen gedrag tijdens de ADL bij verpleeghuisbewoners. Vooral tijdens het wassen en aankleden, de persoonlijke verzorging en tijdens eet- en drinkmomenten. Het zijn situaties waarin cliënten soms agressief worden, of juist helemaal verstijven. Ook kunnen cliënten heel apathisch zijn en is contact maken amper mogelijk. In de praktijk wordt de Qwiek.up in dit soort situaties lang niet altijd optimaal ingezet. Nog te vaak hangt een goed gebruik af van het enthousiasme voor het hulpmiddel van individuele zorgmedewerkers. Van een systematische, optimale inzet is nog lang niet altijd sprake.

Het onderzoek

Daarom is de handreiking "Goed gebruik Qwiek.up ADL" met bijbehorende materialen binnen dit project ontwikkeld, geëvalueerd en bijgesteld. De handreiking bevat vijf stappen en voorbeelden om de Qwiek.up goed te gebruiken. De handreiking is gebaseerd op casuïstiek beschrijvingen, gestructureerde observaties, diepte-interviews en een literatuurstudie naar wat al bekend is over beeld- en geluidsinterventies. Het gebruik van de concepthandreiking is in de periode februari-mei 2021 onderzocht bij verpleegkundigen en verzorgenden die ADL-zorg verlenen op diverse psychogeriatric

afdelingen binnen Valkenheim (Sevagram) en de groepswoningen Bocholtz (MeanderGroep Zuid-Limburg).

Uit de evaluatie blijkt dat men positieve ervaringen heeft met de Qwiek.up maar dat de inzet bij ADL nog niet zo vaak voorkomt en sterk afhangt van het gedrag van de cliënt. Al bleek het gebruik van de handreiking beperkt, toch zijn verpleegkundigen en verzorgenden wel enthousiast over de inhoud en vormgeving. Ze vinden de handreiking vooral geschikt voor nieuwe medewerkers en studenten.

Uit de evaluatie blijkt dat het aanwijzen van een kartrekker en een planmatige implementatie van de handreiking een belangrijke voorwaarde is voor optimale inzet van de Qwiek.up. Daarom is tevens een document 'Goed gebruik tips voor de invoering van de handreiking' opgesteld.

Samengevat kunnen we concluderen dat voor 'goed gebruik' van de Qwiek.up bij ADL meer nodig is dan het verstrekken van een duidelijke handreiking. Belangrijk daarbij is een planmatige invoering en meer aandacht voor het betrekken van familie en naasten. Het blijft belangrijk om de rol van verpleegkundigen en verzorgenden in de omgang met onbegrepen gedrag bij ADL te versterken. Dat kan door afspraken vast te leggen over wie welke taak op zich neemt binnen het MDO als het gaat om de inzet van hulpmiddelen zoals de Qwiek.up.

Projectopbrengsten

De handreiking is [hier](#) te downloaden. De projectrapportage, waarin een toelichting wordt gegeven op de aanpak en de projectresultaten is [hier](#) te downloaden. Tenslotte zal binnenkort een artikel over beeld- en geluidsinterventies in een Nederlandstalig wetenschappelijk tijdschrift gepubliceerd worden.

EINDE PERSBERICHT

Noot voor de redactie en niet bestemd voor publicatie: voor aanvullende informatie kunt u contact opnemen met:

Dr. Renée Verwey, Senior onderzoeker Lectoraat Wijkgerichte Zorg, Academie voor Verpleegkunde, Expertisecentrum Innovatieve Zorg en Technologie, Zuyd Telefoon: (0)6 18 64 24 62, E-mail: renee.verwey@zuyd.nl

Rolf Stenus, persvoorlichter van de dienst Marketing en Communicatie, Zuyd. Telefoon: +31 (0)45 400 62 57, E-mail: rolf.stenus@zuyd.nl

---

Zuyd wil bijdragen aan de ontwikkeling van professies en van onze regio. Samen met onze omgeving ontwikkelen we nieuwe inzichten en oplossingen voor toekomstige en huidige professionals. We nemen daarin een voortrekkersrol, zijn alleen tevreden met het beste.

Zuyd staat al jaren in de top van de Keuzegids HBO Voltijd. Onze 1700 medewerkers werken aan drie kerntaken: we leiden 15.000 toekomstige professionals op in vijftig bachelor- en masterprogramma's, we ontwikkelen trainingen en opleidingen voor professionals en we voeren onderzoek uit in opdracht van en in samenwerking met bedrijven en instellingen.